

УДК 378.018.43

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.2.25>

Самоленко Т. В., Янченко І. М., Браженик В. М.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Під час навчання у закладі вищої освіти дистанційне навчання забезпечує доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інноваційних технологій. Спільними зусиллями програмістів і педагогів для дистанційного навчання студентів Київського торговельно-економічного університету створена корпоративна платформа системи Moodle. Зроблені **посилання** на відповідний ресурс і наведено інструкцію щодо взаємодії викладача і студента. Розміщена покрокова **інструкція і для студентів** із дисципліни “Фізичне виховання” у системі дистанційного навчання. Практичні заняття відбуваються відповідно до розкладу у вигляді відеоконференцій на платформі сервісу ZOOM та у вигляді консультацій у додатках Viber і Telegram. Основними чинниками створення гармонійно розвинутої особистості є фізична культура і спорт. Розуміючи цінність занять руховою активністю за складних умов навчання під час карантину, викладачі кафедри фізичної культури дистанційно запропонували студентам самостійно проводити роботу з виконання різноманітних комплексів вправ для розвитку фізичних якостей. Саме вони мають велике значення у формуванні здорового способу життя студентської молоді. Всі комплекси мали чітку систему побудови занять. Використані різноманітні форми дистанційного навчання студентів і тренування спортсменів у закладах вищої освіти відкривають нові перспективи для розвитку фізичних якостей студентів. Незважаючи на карантинні умови, студенти продовжують займатися науковою роботою у дистанційному режимі. Треба зазначити, що студенти-спортсмени під час карантину вели правильне планування тренувальних занять та участі у змаганнях. Для секції “Фізична реабілітація” на корпоративній платформі кафедри з-поміж найбільш широко застосованих відеозавдань для студентів, які мали специфічні захворювання, виконувалися індивідуальні комплекси, розписані згідно з особливостями стану здоров'я студента. Основна задача викладачів – допомогти студенту самостійно виробити систему звички до занять фізичною активністю.

Ключові слова: дистанційне навчання, інноваційні технології, комплекси вправ, корпоративна платформа.

У зв'язку із введенням карантину та запровадженням посиленних протиепідемічних заходів на території України відповідно до ст. 29 Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб” Кабінет Міністрів України постановив: з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – COVID-19), із 1 серпня до 31 серпня 2020 р. установити карантин, продовживши на всій території України дію карантину, встановленого постановами Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 23, ст. 896, № 30, ст. 1061) та від 20 травня 2020 р. № 392 “Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 43, ст. 1394, № 52, ст. 1626). Залежно від епідемічної ситуації у регіоні або окремих адміністративно-територіальних одиницях регіону встановлюється “зелений”, “жовтий”, “помаранчевий” або “червоний” рівень епідемічної небезпеки поширення COVID-19. Рівень епідемічної небезпеки встановлюється за результатом оцінки епідемічних показників і визначається рішенням Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, яке розміщується на офіційному інформаційному порталі Кабінету Міністрів України (за посиланням <http://covid19.gov.ua>) [7].

Із введенням 14 вересня 2020 р. нових обмежувальних заходів (рішення Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 10 вересня 2020 р. щодо віднесення Києва до території, на якій встановлено “помаранчевий рівень епідемічної небезпеки”) з 14 по 27 вересня 2020 р. навчальний процес відбувався дистанційно для студентів усіх курсів і форм навчання. Для студентів усіх курсів денної форми навчання лабораторні роботи проходили в аудиторіях або у спеціалізованих лабораторіях (групами до 20 осіб, за розкладом) із 12 по 31 жовтня 2020 р., по 30 січня 2021 р. навчальний процес (всі види занять, у т. ч. лабораторні роботи) у КНТЕУ відбувалися у дистанційній формі відповідно до розкладу. Вся інформація щодо особливостей проведення всіх запланованих занять буде розміщена на корпоративній платформі дистанційного навчання системи Moodle. Наказ про внесення змін до наказу КНТЕУ від 09 жовтня 2020 р. № 2927 “Про особливості проведення навчального процесу з 12 жовтня 2020 р. в умовах карантину” (від 06 листопада 2020 р.) за наказом КНТЕУ від 09 жовтня 2020 № 2927 “Про особливості проведення навчального процесу з 12 жовтня 2020 р. в умовах карантину” в частині п. 1 викласти в новій редакції: “Встановити, що з 12 жовтня 2020 по 30 січня 2021 рр.; по 28 лютого 2021 р. навчальні заняття та контрольні заходи для здобувачів вищої освіти, навчання в КНТЕУ проводити дистанційно з використанням Інтернет-технологій” [5; 8; 9].

Метою статті є визначення особливостей використання інноваційних технологій за умов дистанційного навчання студентів у закладах вищої освіти на заняттях із дисципліни “Фізичне виховання”.

Під час навчання у закладі вищої освіти дистанційне навчання забезпечує доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій. Спільними зусиллями програмістів і педагогів університетів організована робота корпоративної платформи дистанційного навчання студентів. Для Київського торговельно-економічного університету (КНТЕУ) була створена корпоративна платформа дистанційного навчання системи Moodle [3; 4].

Адміністрація університету КНТЕУ забезпечила проведення визначених відповідними документами протиепідемічних заходів у приміщеннях навчальних корпусів і в гуртожитках. Кожен студент повинен дбати про безпеку свою й оточуючих. Постійне інструктування здобувачів щодо основних правил поведінки в університеті за умов карантину та необхідності їх додержання всіма учасниками освітнього процесу – це нова професійна компетенція викладача. Учасники освітнього процесу у приміщеннях університету повинні пересуватися в масках, уникати скупчення. Дозволено знімати маски в аудиторіях під час занять за умов розміщення з дотриманням соціальної дистанції, мати індивідуальні засоби дезінфекції, дотримуватися етики кашлю та чхання, вести здоровий спосіб життя. Для розведення потоків студентів забезпечено використання аудиторного фонду з 1 по 7 пару, шість днів на тиждень, запроваджено змішану форму навчання – поєднання аудиторних і дистанційних занять, у потоках понад 100 осіб заняття проводяться дистанційно; передбачено окремі дні тільки з онлайн-лекціями. Інформація щодо форм проведення занять розміщуватиметься на корпоративній платформі дистанційного навчання КНТЕУ системи Moodle [6].

Сьогодні життя в суспільстві вносить свої корективи, цінністю залишається здоров'я студентської молоді. Для студентів у закладах вищої освіти рухова активність є основною складовою частиною їхнього здорового способу життя та всебічного розвитку. Заняття з фізичного виховання в КНТЕУ йдуть за секційною системою навчання. Студенти розподіляються по відділеннях із різною спортивною спеціалізацією з урахуванням зацікавленості, наявності певної спеціальної підготовки. З метою підготовки до дистанційної роботи зі студентами із дисципліни “Фізичне виховання” кожен викладач кафедри фізичної культури розмістив на корпоративній платформі дистанційного навчання КНТЕУ системи Moodle закріплену за кожною дисципліною робочу програму, методичні рекомендації для підготовки до практичних занять і здачі нормативів у кінці семестру та інші навчальні матеріали. Зроблені посилання на відповідний ресурс і введена інструкція щодо взаємодії викладача і студента. Покрокова інструкція для студентів із дисципліни “Фізичне виховання” прикріплена до системи дистанційного навчання. Перед роботою у системі дистанційного навчання кожен зі студентів звернувся до викладача, котрий у нього викладає, для отримання доступу (приєднання до групи) до дисципліни [1].

Також старости груп зв'язалися з кожним викладачем кафедри відповідно до секції, яку обрали студенти на початку навчального року, щоб проконтролювати додавання студентів групи до курсу [2].

Дистанційна робота будуватиметься на застосуванні фізичних вправ для покращення фізичної підготовленості та покращення рівня здоров'я студентів за умов карантину. Викладачі надають різноманітні комплекси вправ для розвитку й удосконалення різних м'язових груп тіла: вправи для розвитку м'язів спини, на силу ніг і рук, на прес і вправи із власною вагою, також вправи на концентрацію уваги та на координацію і витривалість. На курсі є можливість отримувати додаткову інформацію з питань фізичного виховання і спорту в університеті та брати участь в опитуваннях. Студенти самостійно опрацьовують методичний матеріал щодо вивчення правил різних видів спорту. Також студентам кафедри фізичної культури надаються домашні завдання: підготовка рефератів по виду спорту, відео самостійних занять із виконанням комплексу вправ. Практичні заняття відбуваються відповідно до розкладу у вигляді відеоконференції на платформі сервісу ZOOM та у вигляді консультацій у додатках Viber і Telegram. Для двох груп секції “Фізична реабілітація” на корпоративній платформі кафедри з-поміж найбільш широко застосованих відеозавдань комплекси направлені на корекцію сутулості, грудного кіфозу, гіперлордозу поперекового відділу хребта, збільшення гнучкості у суглобах. Кожен студент не лише виконує вправи, але й залучається до лекційного матеріалу, у якому висвітлено всю проблематику того чи іншого захворювання. Студенти, котрі мали специфічні захворювання, виконували індивідуальні комплекси, розписані згідно з особливостями стану здоров'я. Серед особливих комплексів вправ були вправи для корекції зору, реабілітація після реконструювання хрестоподібної зв'язки, травми плечового суглоба. Всі комплекси мали чітку систему побудови занять і допомагали студенту самостійно виробити систему звички до занять фізичною активністю.

Студенти-спортсмени університету за сучасних умов продовжують свої тренування та виступи у змаганнях. Майже всі змагання світового “стронгмену” були скасовані через пандемію, але World Strongest Man 2020 таки провели, хоч і перенесли на 6 місяців. Студент О. Новіков виборов титул Найсильнішої людини планети – World Strongest Man – у США. У свої 24 роки він став наймолодшим атлетом у світі, який здобув цей титул.

Чемпіонат України з перетягування канату відбувся 11 грудня 2020 р. в м. Київ, де команда КНТЕУ зайняла перше місце.

Після вимушеної перерви команди з футболу догравали матчі у вересні з огляду на пом'якшення карантинних заходів. На легендарному стадіоні “Динамо” імені В. В. Лобановського відбувся фінальний матч чемпіонату м. Києва з футболу між ФК “Меркурій-КНТЕУ” та командою Національної академії внутрішніх справ. Попри те, що поєдинок відбувся без глядачів, команда університету здобула вольову перемогу.

На чемпіонаті України 16 жовтня 2020 р. команда посіла друге місце. Кубок поколінь із футболу відбувся 18 грудня 2020 р. на базі КНТЕУ, футболісти зіграли по три гри: команда футболістів “Меркурій”, молодіжна команда та команда випускників. У команді футболістів постійно йдуть контрольні ігри.

На базі університету 1 грудня в манежі пройшла спартакиада з волейболу серед чоловічих команд “Здоровий киянин”. У змаганнях брали участь чотири команди, серед учасників були студенти першого курсу університету.

Перший виступ збірної команди КНТЕУ з черлідінгу відбувся 26 вересня 2020 р. на НСК “Олімпійський”. Дівчата протягом весняного дистанційного навчання та літніх канікул щонеділі зустрічалися онлайн для підтримки фізичної форми. Команда прикрасила змагання з черлідінгу у рамках Європейської події – National Fitness Day 2020. Цей захід був спрямований на популяризацію масового спорту, рухової активності та здорового способу життя суспільства.

Велика команда легкоатлетів 13 грудня 2020 р. взяла участь у командному чемпіонаті України з легкої атлетики в м. Київ і стала переможцем і призером змагань із бігу на 400 м і з бігу на середні дистанції. На початку 2021 р., в січні, переможцями та призерами змагань “Різдвяні старты” стали студенти-легкоатлети з бігу на середні дистанції.

Карантин не завадив науковому спілкуванню студентів із викладачами кафедри та науковій роботі. У межах науково-дослідної роботи викладачі кафедри разом зі студентами працюють над розробкою теми “Дослідження особливостей фізичного розвитку студентів з низьким рівнем фізичної підготовленості”. Дослідження динаміки рівня фізичної підготовленості студентів I–II курсів з урахуванням рівня їхнього фізичного розвитку дає можливість упродовж навчального року простежити зміни у розвитку сили, швидкості, стрибучості, координації та витривалості. Отримані результати досліджень є основою для підготовки доповідей на наукових конференціях і для написання наукових праць. На факультеті ресторанно-готельного та туристичного бізнесу дистанційно пройшла VI Всеукраїнська студентська наукова конференція “Готельно-ресторанний і туристичний бізнес: реалії та перспективи”. Дискусійна платформа кафедри фізичної культури “Фізична культура – здоровий спосіб життя молоді”. Під керівництвом викладачів зі студентами опубліковано 25 тез. У Вінницькому торговельно-економічному інституті КНТЕУ 30 квітня 2020 р. на онлайн-платформі ZOOM дистанційно відбулося засідання всеукраїнського студентського круглого столу на тему “Формування умов до рухової активності та здорового способу життя студентської молоді”. На Всеукраїнських наукових конференціях були представлені назви різноманітних публікацій, але превалюють такі, як: науково-дослідницька діяльність студентів кафедри фізичної культури, дистанційне навчання студентів, характеристика стану здоров'я студентів, роль університету у формуванні здорового способу життя молоді, визначення рівня фізичної підготовленості студентів, порівняльний аналіз фізичної підготовленості. Також студенти взяли участь у трьох міжнародних науково-практичних конференціях.

Висновки. Отже, використання інноваційних технологій за умов дистанційного навчання студентів у закладах вищої освіти на заняттях із дисципліни “Фізичне виховання” дозволяє проводити контроль та оцінювання виконання завдань, спрямованих на розвиток фізичних якостей, зміцнення здоров'я, самооцінки студентів. Студенти всі питання надсилають у робочий час на електронну пошту, звертаються за контактними номерами викладачів, також проводяться консультації у додатках Viber і Telegram. Головним недоліком дистанційного навчання є емоційна взаємодія викладача зі студентами, потреба зацікавлювати студентів самостійно і цілеспрямовано займатися фізичною культурою, а саме руховою активністю дистанційно. Необхідно збільшувати рівень методичних розробок для самостійних занять студентів. Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на пошук нових інноваційних технологій за сучасних умов для дистанційного навчання студентів у закладах вищої освіти.

Використана література:

1. Дистанційна робота зі студентами із дисципліни фізичне виховання. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=36376&uk> (дата звернення 29.08.2020).
2. Контроль додавання списків студентів до курсу. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=36445&uk> (дата звернення 29.08.2020).
3. Корпоративна платформа система дистанційного навчання КНТЕУ. URL: <https://knute.edu.ua/file/MTI2MjM=/pdf> (дата звернення 10.09.2020).
4. Moodle. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 10.09.2020).
5. Наказ “Про особливості проведення навчального процесу КНТЕУ в умовах карантину”. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=36238> (дата звернення 25.09.2020).
6. Новий навчальний рік – нові умови спілкування. URL: <https://knute.edu.ua/pdf> (дата звернення 02.10.2020).
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 641. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2020-p#n185> (дата звернення 12.10.2020).
8. Постанова Вченої Ради КНТЕУ про організацію освітнього процесу на 2020/2021 навчальний рік в умовах карантину від 28 серпня 2020 р. № 1852. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjIxNw==/61c6e282660058c12f485da0f269ce02.pdf> (дата звернення 17.11.2020).
9. Рішення Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=37683&uk> (дата звернення 25.09.2020).

References:

1. Dystancijna robota zi studentamy iz dyscypliny fizychny vykhovannja. [Distance work with students in the discipline of physical education]. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=36376&uk> (data zvernennja 29.08.2020). [in Ukrainian].
2. Kontrolj dodavannja spyskiv studentiv do kursu. [Control of adding student lists to the course] URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=36445&uk>. (data zvernennja 29.08.2020). [in Ukrainian].
3. Korporatyvna platforma systema dystancijnogho navchannja KNTEU. [Corporate platform distance learning system KNTEU]. URL: <https://knute.edu.ua/file/MTI2MjM=/pdf>. (data zvernennja 10.09.2020). [in Ukrainian].
4. Moodle. [Moodle]. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. (data zvernennja 10.09.2020). [in Ukrainian].
5. Nakaz "Pro osoblyvosti provedennja navchalnogho procesu KNTEU v umovakh karantynu". [Order "On the peculiarities of the educational process of KNTEU in quarantine"]. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=36238> (data zvernennja 25.09.2020). [in Ukrainian].
6. Novyj navchalnyj rik – novi umovy spilkuvannja. [New school year – new conditions of communication]. URL: <https://knute.edu.ua/pdf>. (data zvernennja 02.10.2020). [in Ukrainian].
7. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.07.2020 №641. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 22.07.2020 № 641]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2020-p#n185>. (data zvernennja 12.10.2020). [in Ukrainian].
8. Postanova Vchenoji Rady KNTEU pro orghanizaciju osvittnjogho procesu na 2020/2021 navchalnyj rik v umovakh karantynu vid 28.08.2020 r. № 1852. [Resolution of the Academic Council of KNTEU on the organization of the educational process for the 2020/2021 academic year under quarantine from 28.08.2020 № 1852]. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjIxNw==/61c6e282660058c12f485da0f269ce02.pdf>. (data zvernennja 17.11.2020). [in Ukrainian].
9. Rishennja Derzhavnoji komisiji z pytanj tekhnoghenno-ekologichnoji bezpeky ta nadzvychajnykh sytuacij. [Decisions of the state commission on technogenic and ecological safety and emergencies]. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=37683&uk> (data zvernennja 25.09.2020). [in Ukrainian].

Samolenko T. V., Yanchenko I. M., Brazhnyk V. M. Use of innovative technologies in distance learning for students in higher education institutions

During higher education distance learning provides the delivery of information in an interactive mode through the use of innovative technologies. Through the combined efforts programmers and educators for distance learning students of Kyiv National University of Trade and Economic was created a corporate platform system Moodle. References have been made to the relevant resource. An instruction on interaction between teacher and students has been issued. Step-by-step instruction is available in the distance learning system for students of Physical education. Practical exercises are conducted according to the schedule in the form of videoconferencing on the Zoom platform as well as in the form of consultation in Viber and Telegram. The main factors in creating a harmoniously developed person is physical culture and sport. Understanding the value of engaging in physical activity in a difficult learning environment during quarantine, teachers of the Department of Physical Education were remotely proposed that the students conducted their own work with the performance of different sets of exercises for the development of physical qualities. They are important in shaping a healthy way of life for students. All exercise complexes had a clear system of classroom construction. Various forms of distance learning were used for students to train athletes in higher education institutions. They open up new prospects for the development of a student's physical qualities. Despite quarantine conditions, students continue to engage in scientific work that has been successfully adapted and operated remotely. It is necessary to note that the students-athletes during quarantine conducted correct planning of the training session and participation in the competitions. For the physical rehabilitation section on the corporate platform of the department, the most used video assignments for students who have specific diseases, individual complexes were performed. They were written according to the state of health of the student and had a clear pattern of activity. The main task of the teachers is to help the student to independently develop a system of physical activity habits.

Key words: distance education, innovative technologies, exercise complexes, corporate platform.